

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 339.92

Назаров М.І.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки
Навчально-наукового інституту економіки,
оподаткування та митної справи
Національного університету державної фіскальної служби України

Морозова І.В.

студентка
Навчально-наукового інституту економіки,
оподаткування та митної справи
Національного університету державної фіскальної служби України

ЗВОРОТНИЙ БІК ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: КРАЇНИ-ЧЛЕНИ ЄС ТА УКРАЇНА

У статті дано загальну характеристику Євросоюзу як потужного економічного об'єднання. Визначено основні недоліки Угоди про асоціацію. Проаналізовано основні проблеми та ризики вступу України до Європейського Союзу. Досліджено основні причини планування виходу країн зі складу ЄС. Зроблено відповідні висновки та надано пропозиції щодо подальших дій.

Ключові слова: євроінтеграція, Євросоюз, світове співтовариство, інвестування, вільна торгівля, міжнародні інвестиційні процеси, індекс конкурентоспроможності, ризик, загрози, агресія, сировинний придаток.

В статье дана общая характеристика Евросоюза как мощного экономического объединения. Определены основные недостатки Соглашения об ассоциации. Проанализированы основные проблемы и риски вступления Украины в Европейский Союз. Исследованы основные причины планирования выхода стран из состава ЕС. Сделаны соответствующие выводы и даны предложения относительно последующих действий.

Ключевые слова: евроинтеграция, Евросоюз, мировое сообщество, инвестирование, свободная торговля, международные инвестиционные процессы, индекс конкурентоспособности, риск, угрозы, агрессия, сырьевой придаток.

The article gives a general description of the European Union as a powerful economic association; identifies the main disadvantages of the association agreement; analyses the main problems and risks of Ukraine's accession to the European Union; investigates the main reasons for planning the withdrawal of countries from the EU; appropriate conclusions were drawn and suggestions for further action were made.

Keywords: European integration, European Union, world community, investment, free trade, international investment processes, competitiveness index, risk, threats, aggression, raw materials appendage.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сьогодні дуже значним є вплив міжнародних інтеграційних процесів на функціонування не лише регіональних міжнародних систем і становлення нового міжнарод-

ного порядку, а й окремих суспільств та держав. Основним виразником таких ідей у Європі сьогодні є Європейський Союз. «Євросоюз – це провідний механізм поєднання інтересів переважної більшості європейців у їх прагненні безпеки й досягнення вищого рівня розвитку» [1].

Інтеграція в Європу і майбутнє членство в ЄС давно вже стали пріоритетом зовнішньої політики Української держави, хоча слід говорити вже про перехід цього питання із розряду суто зовнішньополітичних до таких, які визначають і внутрішньодержавне життя.

Досить актуальним і важливим питанням сьогодення є вивчення характеру довгострокових та короткострокових чинників впливу процесів європейської інтеграції на українське суспільство. Чимало праць присвячено позитивним положенням входження України до ЄС, однак, як правило, вчені, розглядаючи лише позитивні аспекти, нехтують можливими негативними наслідками та роблять передчасні висновки. Оскільки від нас залежить майбутнє України, нам необхідно виявити всі можливі ризики, щоб прийняти виважене рішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Дослідження проблеми інтеграції та співпраці України з ЄС знайшли своє відображення у роботах таких авторів, як І. Бережнюк, С. Боротничек, А.С. Гальчинський, О.А. Корнієвський, В. Опришко, Н. Пирець, П. Пашко, В. Посельський, М. Тонев, Є.Д. Холстїніна, О. Дугїна, З. Бжезїнський, О. Ледеяєва, С. Хантїнгтон та ін. [1].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Незважаючи на те що європейська інтеграція сьогодні являє собою широкомасштабні процеси, ще не зовсім досконало досліджено мінуси вступу в європейський простір для економіки взагалі. Тобто однозначно не можна вважати глобалізаційні та євроінтеграційні процеси позитивним явищем. У різноманітних дослідженнях вітчизняних економістів спільної думки досі не існує, тобто питання євроінтеграції України залишається актуальним.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Мета статті полягає в дослідженні політичних, економічних та соціальних проблем і ризиків євроінтеграції України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Європейський Союз – це унікальне об'єднання країн Європи, які через створення спільного ринку, економічного та валютного союзу, а також шляхом реалізації спільної політики й діяльності мають на меті забезпечити безперервне економічне зростання, соціальний розвиток і згуртованість країн-учасниць. Держави Європейського Союзу (ЄС) створи-

ли спільні інституції, яким делегували частину своїх національних повноважень так, що рішення в певних сферах загальних інтересів можуть ухвалюватися демократичним шляхом на загальноєвропейському рівні. Таке усупільнення суверенітетів називають також європейською інтеграцією [1].

Поняття «Європейський Союз» запроваджено 1993 р. в Маастрихтському договорі (або Договорі про Європейський Союз) як поєднання наднаціональної (Європейська Спільнота) і міжурядових (співпраця в галузі правосуддя та внутрішніх справ і спільна зовнішня та безпекова політика) засад, так званих «стовпів» [2].

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода) визначає якісно новий формат відносин з ЄС на принципах «політичної асоціації та економічної інтеграції» та є стратегічним орієнтиром системних реформ в Україні.

З початком застосування Угоди з Україною ЄС започаткував процес укладення нового типу угод про асоціацію з країнами-сусідами, які за своїм змістом охоплюватимуть максимально широке коло питань взаємного інтересу та пропонуватимуть поглиблену співпрацю на основі принципу обумовленості.

Угода є унікальним двостороннім документом, який виходить далеко за рамки угод про асоціацію, які були укладені ЄС свого часу з країнами Центральної та Східної Європи. Угоду можна розглядати як важливий крок на шляху наближення в перспективі до наступного етапу – укладення договору про вступ до ЄС. Угода за своїм обсягом і тематичним охопленням є найбільшим міжнародно-правовим документом за всю історію України та найбільшим міжнародним договором із третьою країною, коли-небудь укладеним ЄС. Значення Угоди про асоціацію для України слід розглядати крізь призму двох напрямів: поперше, поступової інтеграції України до ЄС, а подруге, стратегії розвитку України [3].

У 2016 р. почав діяти режим вільної торгівлі між Україною та ЄС. Хоча українські товари могли експортуватися в Євросоюз без сплати мит ще з квітня 2014 р., ця лібералізація була тимчасовою й односторонньою, у межах дії автономних преференцій ЄС. Тимчасовий характер угоди не давав змоги розраховувати на притік європейських інвестицій: потенційні інвестори побоювалися такої невизначеності. Режим віль-

ної торгівлі визначає подальший розвиток торговельних відносин з ЄС. Угода про асоціацію досить чітко вказує на те, що далі режим торгівлі може змінюватися лише в бік лібералізації і протягом наступних десяти років відбуватиметься подальше спрощення умов торгівлі України і ЄС.

Існують певні недоліки цієї угоди. Так, наприклад, узгодження норм Зони вільної торгівлі, яке відбувалося кілька років тому, коли структура української економіки була зовсім іншою. У той час основою статтею українського експорту вважалася продукція металургії, але російська агресія на сході, що призвела до воєнних дій, значно вплинула на зниження цього потенціалу. Тобто сьогодні ключовою статтею українського експорту стає агропродукція, що вимагає коригування угоди про вільну торгівлю України та ЄС.

Ще одна проблема полягає у тому, що лібералізація торгівлі України та ЄС відбувається не в найкращий період саме для Євросоюзу. Повільний вихід із кризи низки країн ЄС підштовхує їх щодо продовження політики бюджетної економії. Це, насамперед, знижує можливості попиту, у тому числі й на українські товари. Щодо світових цін на основні експортні товари України, то вони залишаються низькими. Саме це сприяло падінню обсягу українського експорту в ЄС у 2015 р. [4].

Також в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС існують можливі ризики, зокрема:

1. Тиск на владу. Європейський Союз тиснеть на Україну, щоб влада втілювала в життя взяті на себе в Угоді зобов'язання.

2. Політичні ризики, пов'язані з частковою втратою суверенітету та підпорядкування території органам ЄС.

3. Невизначеність місця України в стратегії розвитку ЄС, що негативно вплине на економічний стан, оскільки між країнами ЄС існує висока конкуренція в деяких галузях, що потребує переорієнтування на менш конкурентні напрями діяльності.

4. Погіршення взаємин із країнами СНД, що зупинить ефективну співпрацю з Митним союзом Росії, Білорусії та Казахстану.

5. Втрата конкурентоспроможності певних галузей, оскільки економіка не в змозі відповісти всім європейським вимогам та стандартам. Одним із найістотніших негативних чинників, дія якого активізується за вступу до ЄС, є те, що окремі вітчизняні виробники можуть виявитися не готовими до жорсткої міжнародної конкуренції. Україна має сьогодні невисокий, за міжнародними критеріями, потенціал конкурен-

тоспроможності. Так, за індексом глобальної конкурентоспроможності 2017–2018 рр. Україна посіла 81-е місце серед 137 країн (рис. 1).

Наведемо ще один приклад: 80% продукції машинобудування спрямовується на експорт, у тому числі до Росії та інших країн Митного союзу – 50–70% залежно від підгалузі. Українські вагони через суто технічні характеристики постачаються лише у країни СНД, оскільки вітчизняні машини та обладнання в ЄС реалізувати досить важко, бо там інші стандарти та гостра конкуренція [6].

6. Економічні недоліки передбачають можливе переміщення до України шкідливих виробництв. Більшість експертів прогнозує такий перебіг подій: підприємства, що зараз виробляють свою продукцію у Західній Європі з її високими заробітними платами й податками, поступово переноситимуть значну частину своїх потужностей у східну частину континенту, оскільки більшість країн Східної Європи має велику кількість безробітних, так званої дешевої робочої сили. Там виробляти дешевше, а отже, й вигідніше. «Розміри єдиного ринку, – кажуть єврооптимісти, – дадуть змогу не тільки створити нові місця і прискорити економічний ріст, а й дадуть Європі великі важелі впливу на світовій арені».

На переконання багатьох аналітиків та експертів, ЄС в обмін на фінансову та економічну допомогу Україні наполягатиме на переміщенні до України низки шкідливих підприємств, використанні країни для утилізації екологічно небезпечних та радіоактивних відходів.

Переконаливим прикладом такого стану речей може бути будівництво німецькими підприємцями біля міста Стрия заводу «Леоні ЛТД» із виробництва комплектуючих матеріалів, характерною ознакою якого є високий ступінь ризику для здоров'я працівників. Зі вступом до ЄС така тенденція може зрости ще більше, оскільки за наявного високого рівня безробіття та низьких заробітних плат неважко знайти працівників практично на будь-яку роботу.

7. Використання України як сировинного придатку. Вже зараз переважна частина експорту України – сировина і напівфабрикати. Такий висновок можна зробити зі звіту Держстату про структуру зовнішньої торгівлі за січень-серпень 2017 р. [7].

За вісім місяців Україна експортувала товарів і послуг на 27,5 млрд. доларів. Із них 11,3 млрд., або 40% усієї виручки, забезпечили сільське господарство і харчова промисловість, 6,4 млрд. – металургія і ще 2,6 млрд. доларів –

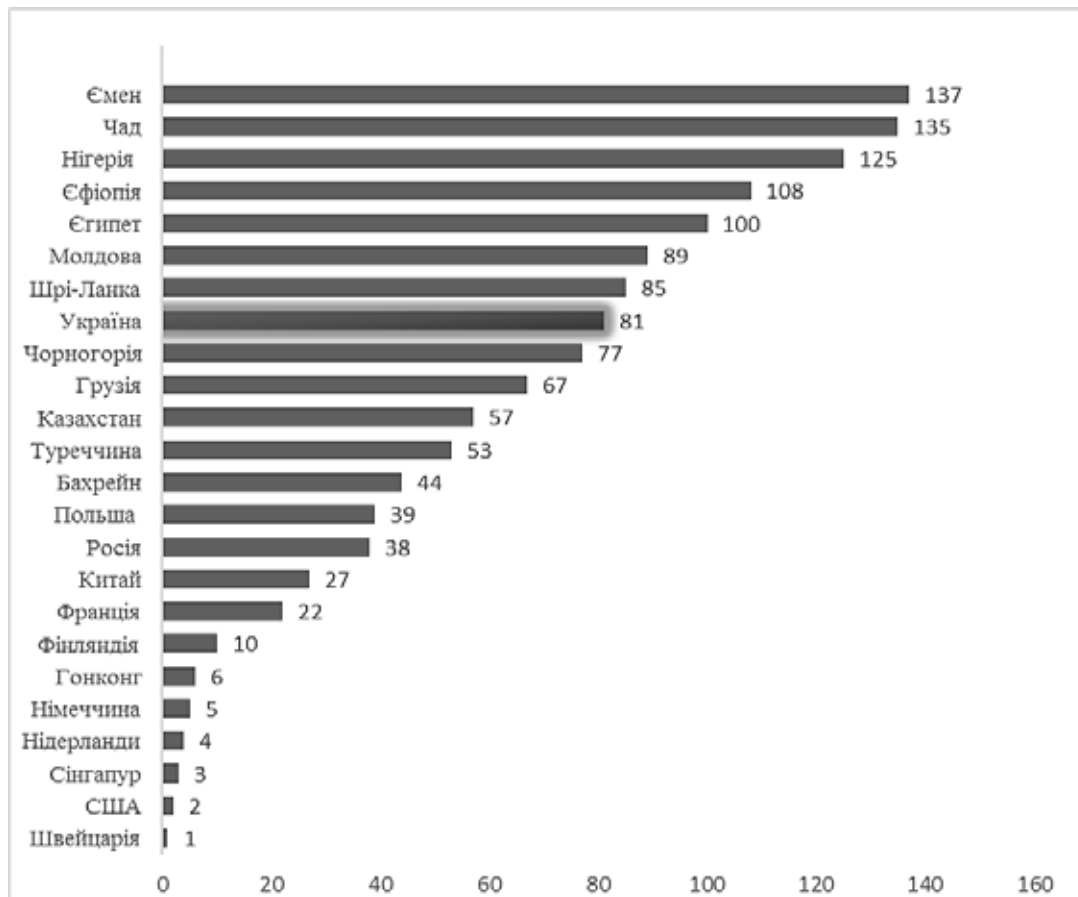

Рис. 1. Рейтинг індексу глобальної конкурентоспроможності 2017–2018 рр. [5]

видобуток мінералів. Крім того, вдалося продати лісу майже на 340 млн. доларів. Для порівняння: експорт машин і устаткування становив менше 2,6 млрд. доларів.

Серед аграріїв більше всіх виручили на світових ринках виробники зернових (4,3 млрд. доларів) і олійних культур (1 млрд. доларів), а ось цукру і цукерок продали всього на 300 млн. доларів. Ще 700 млн. доларів принесли країні м'ясо і «молочка». У цілому експорт зріс порівняно із січнем-серпнем минулого року на 21%. Найкращі показники продемонстрували виробники м'яса (+ 53%) і руди (+ 52%).

Імпорт усе ж зростав швидше, ніж експорт, – на 27%. Усього Україна закупила товарів і послуг на 30,8 млрд. Таким чином, торговий дефіцит перевищив 3 млрд. А ось загальний платіжний дефіцит, до якого входять виплати по боргах і відтік валюти з економіки, до вересня становив 6,5 млрд. доларів.

8. Використання України як дешевої робочої сили.

9. Складність переходу на європейський рівень цін, який призводить до різкого подорожчання товарів першої необхідності.

10. Запровадження єдиної валюти – євро – не дасть змоги застосовувати такий механізм компенсації своєї неконкурентоспроможності, як девальвація валюти, що буде перешкодою до стимулювання експорту країни.

11. Зростання іноземних інвестицій у вітчизняну економіку може мати й суттєві недоліки, оскільки власниками основних засобів виробництва будуть не українські, а іноземні підприємці.

12. Не підготовлене до європейських стандартів українське законодавство. Повинна відбутися адаптація українського законодавства до європейського, це має здійснюватися за рахунок реформування української правової системи та поступового приведення у відповідність з європейськими стандартами. Ця адаптація повинна охопити всі сфери права, такі як: приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, життя та здоров'я, навколишнього середовища та багато іншого. Однак варто пам'ятати, що всі ці реформи можуть мати й негативний бік, що проявлятиметься у диктуванні певних вимог

ЄС, які суперечитимуть інтересам української сторони [8].

Отже, якщо узагальнити всі наведені вище ризики за групами, можна виділити такі групи загроз: політичні, економічні та соціальні.

Політичні загрози – це небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом. Економічні загрози передбачають можливе переміщення до України шкідливих виробництв, використання країни як сировинного придатку, як країни дешевої робочої сили. Соціальні загрози несуть поглиблення демографічного спаду, незаконну міграцію та вплив кадрів [9].

Також варто зазначити, що ЄС уже не та могутня інституція, яка була на початку його створення. Він перестав задовольняти потреби і сподівання своїх громадян. ЄС рухається до хаотичної дезінтеграції, яка залишить Європу в стані гіршому, ніж той, що ми мали б, якби Євросоюз узагалі не був створений. Зовнішній тиск від таких гравців, як Туреччина чи Росія (обидві країни використовують розбрат в ЄС у своїх інтересах), лише додає до політичної боротьби всередині Європи. Все це пов'язано з тим, що зараз об'єднання послаблене і знаходиться на межі кризи, оскільки Brexit може вплинути на низку інших країн, які також нині приймають рішення щодо приналежності до Євросоюзу. Зокрема, це Франція, Угорщина, Нідерланди, Греція, Данія, Швеція [10].

23 червня 2019 р. минає рівно три роки з того дня, коли громадяни **Сполученого Королівства** визначали не тільки майбутнє своєї країни, а й Європейського Союзу. На референдумі щодо Brexit («Br» (Британія) + «exit» (вихід)) 51,9% учасників висловилися за вихід Великобританії з ЄС [11]. Уже 1 лютого 2017 р. депутати Парламенту Сполученого Королівства в першому читанні 498 голосами проти 114 підтримали законопроект про вихід з ЄС, а 2 лютого уряд опублікував так звану «Білу книгу» (остаточний варіант програми уряду) щодо виходу з Євросоюзу [12]. Очікується, що переговори про вихід Великобританії з Євросоюзу триватимуть близько двох років і, таким чином, країна може покинути об'єднання в 2019 р.

Існує багато думок щодо можливих наслідків виходу ВБ з ЄС. Девід Кемерон та низка інших прихильників євроінтеграційного курсу Британії прогнозували неминучу економічну кризу (обвал біржі, спад ділової активності, зростання рівня безробіття) як тільки Британія проголосує за вихід з ЄС. Так, справді, фунт упав на на-

ступний день після референдуму і залишається сьогодні на 15% нижчим по відношенню до долара та на 10% нижчим до євро. Але при цьому загальний приріст економіки в 2016 р. становив 1,8%. Серед країн Великої сімки цей показник поступається лише Німеччині (1,9%). Показники інфляції зросли до 2,3% (найвищий показник за останні 3,5 роки), а рівень безробіття продовжує падати і становить 4,8% (найнижчий за останні 11 років). Як бачимо, за наведеними вище показниками економічного колапсу не відбулося, що, на нашу думку, може стати ще одним джерелом для роздумів.

Головною вигодою Brexit для Великобританії вважають можливість заощадити на держвидатках. Так, тільки в 2015 р. країна перерахувала в бюджет ЄС більше 13 млрд. фунтів стерлінгів, а назад у британську казну повернулося всього 45 млрд. – різниця досить відчутна. Але, з іншого боку, цілком можливо, що фінансові втрати від виходу з ЄС переважать можливу економію.

Швеція вважає себе «скандинавським аналогом» Великобританії, оскільки теж відмовилася вводити єдину європейську валюту.

У 2016 р. Швеція прийняла кілька сотень тисяч мігрантів і відчуває проблеми з їх інтеграцією. Через це праві рухи набирають популярності, яку можна порівняти з популярністю британської партії UKIP, що виступала за незалежність від ЄС.

Якщо після Brexit Євросоюз почне посилювати інтеграцію країн-членів, у Швеції можуть з'явитися побоювання за свою самостійність [13].

Данія. На минулорічному референдумі данці проголосували проти надання Євросоюзу додаткових повноважень. Цього факту, звичайно, недостатньо, щоб спрогнозувати вихід Данії з ЄС, однак два чинника можуть вплинути на думку її жителів.

По-перше, багато данців побоюються, що посилення припливу мігрантів похитне систему соціального забезпечення в їхній невеликій країні. По-друге, попередньо на переговорах з ЄС Данія спиралася на сильного союзника – Великобританію, що зміниться після Brexit [13].

Греція. Для фінансової допомоги Афінам потрібен високий рівень згуртованості в Єврозоні. Але після виходу Британії Єврозона, можливо, вже не буде підтримувати Грецію настільки рішуче, як раніше.

«Греція побоюється не референдуму проти ЄС, проведення якого можуть спровокувати праві партії, а того, що сам ЄС її виштовхне за-

ради збереження єдності серед решти держав-членів», – відзначає Washington Post [13].

Нідерланди. У політичних рейтингах у Нідерландах зараз лідирує глава правої «Партії свободи» Герт Вілдерс. Він висловлює сподівання на проведення референдуму про вихід країни з ЄС. «Якщо ми хочемо вижити як нація, ми повинні зупинити імміграцію та ісламізацію. Ми не можемо здійснити це всередині Євросоюзу», – сказав він у недавньому інтерв'ю «Бі-бі-сі» [13].

Угорщина. Прем'єр країни Віктор Орбан відомий як не найбільший прихильник Євросоюзу. Він планує провести референдум, який може нанести удар по згуртованості ЄС. Йдеться про голосування з питання міграції. Угорці вирішуватимуть, чи вправі ЄС перерозподіляти біженців між країнами-членами без згоди на те національних парламентів [13].

Франція. «Французи – найзатятіші євроскептики в ЄС: негативно до Євро-союзу відносяться 61 відсоток». Багато хто бачить в Євросоюзі корінь проблем, з якими стикається Франція: слабка економіка і загроза тероризму. Ці труднощі можуть зіграти на руку «Національному фронту», який, як очікується, посилить свій вплив після найближчих виборів. Лідер партії Марін Ле Пен підтримує Brexit, що не виключає такого сценарію і для Франції в майбутньому [13].

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підсумовуючи аналіз ризиків та недоліків європейської інтеграції України, можна зазначити, що цей процес є набагато складнішим питанням, аніж здавалося на перший погляд. Євросоюз сьогодні не відрізняється своєю стабільністю. Вихід Великобританії з ЄС може призвести до такого явища, як «ефект доміно», коли країни одна за одною почнуть виходити зі складу угруповання.

Однак ми розглядали лише песимістичний прогноз розвитку ЄС, коли можливий вплив на розвиток негативних чинників, і це зовсім не означає, що Україні однозначно не треба вступати до ЄС, це лише один бік медалі, яка розглядає політичні, економічні та соціальні чинники впливу.

Проте, за прогнозами економістів, наша країна до 2020 р. не стане членом ЄС, оскільки нині ЄС переживає кризу. Також вступ України до цього інтеграційного об'єднання унеможливується тим, що до ЄС приєднається країна, яка потребуватиме дуже серйозних компенса-

цій від закриття цілих галузей промисловості. Оскільки в ЄС є строго квотована планова економіка, яка передбачає, що кожна держава, яка вступає в Європейський Союз, повинна включатися у спільний ринок і, відповідно, вона повинна запроваджувати квоти на виробництво тієї чи іншої продукції, тому для ЄС на даному етапі не вигідно приймати Україну до себе.

На нашу думку, Україна не має розглядати ЄС як єдиного потенційного партнера, який вирішить усі проблеми в країні. Влада країни повинна наперед прораховувати всі можливі наслідки і ризики, приймаючи те чи інше рішення, і шукати альтернативу, оскільки в Україні є необхідне підґрунтя не тільки для економічного зростання, а й для економічного і соціального процвітання. Це країна з величезним потенціалом, яка має всі необхідні ресурси (людські, технологічні, виробничі, природні), яким тільки залишилося навчитись раціонально користуватися.

Бібліографічний список:

1. Стебляно І.О. Євроінтеграційні прагнення України: проблеми та (соціальні) перспективи. Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Світове господарство і міжнародні економічні відносини». 2014. Вип. 6. URL: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&e&src=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEwifhXgk6DfAhXHp4sKHahUCiUQFjABegQICBAC&url=ht tp%3A%2F%2Fwww.irbis-nbu.gov.ua>.
2. Панкова А.Ю. Актуальні питання щодо інтеграції України до Євросоюзу. Економічний простір. 2016. URL: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/ecpros_2016_115_5.pdf.
3. Що таке Європейський Союз (ЄС)? URL: http://www.city-adm.rv.ua/RivnePortal/ukr/Europe_Day_What_is_the_EU.aspx.
4. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація URL: <http://parliament.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1.pdf>.
5. Європейський проект та Україна / Національний інститут стратегічних досліджень. 2016. URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/evrop-ea0b8.pdf>.
6. Позиція України з іншими країнами у рейтингу Індексу глобальної конкурентоспроможності 2017–2018 рр. / Всесвітній економічний форум. 2018. URL: <http://edclub.com.ua/analytika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurento-spromozhnosti-2>.

7. Кушнір Н.О., Дяченко Б.І. Асоціація Україна-ЄС: потенційні вигоди та можливі ризики для економіки України. Науковий вісник Ужгородського університету. 2014. URL: http://www.visnyk-ekon-old.uzhnu.edu.ua/images/pubs/43/43_46.pdf.
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html.
9. Федоришина О.О. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу. Ефективна економіка. 2012. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1103>.
10. Левицька В.В., Смагло О.В. Інтеграція України до ЄС: проблеми та перспективи. Sophus. 2015. URL: http://sophus.at.ua/publ/2015_10_30_kampodilsk/sekcija_section_3_2015_10_30/integracija_ukrajini_do_es_problemi_ta_perspektivi/104-1-0-1577.
11. Brexit: UK officially on its way out of the European Union. URL: <http://www.bbc.co.uk/newsround/39257799>.
12. EU Referendum: Results / BBC. URL: http://www.bbc.com/news/politics/eu_referendum/results.
13. Brexit plan published in government White Paper / BBC. 2017. February 2. URL: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-38836906>.
14. These countries could be next now that Britain has left the E.U. URL: https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/06/23/these-countries-could-be-next-if-britain-leaves-the-e-u/?noredirect=on&utm_term=.5af6200f85a9.
4. Association Agreement between Ukraine and the EU: content and implementation [Electronic resource] // Project "Council for Europe", Kyiv. – 2015. – Resource access mode: <http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1.pdf>.
5. European project and Ukraine [Electronic resource] // National Institute for Strategic Studies. – 2016. – Resource access mode: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/evrop-ea0b8.pdf>.
6. The position of Ukraine with other countries in the rating of the Global Competitiveness Index 2017-2018 [Electronic resource] // World Economic Forum. – 2018. – Mode of access to the resource: <http://edclub.com.ua/analityka/pozyciya-ukrayiny-v-reytyngu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>.
7. Kushnir N.O. Ukraine-EU Association: Potential Benefits and Possible Risks for Ukraine's Economy [Electronic Resource] / N.O. Kushnir, B.I. Dyachenko // Scientific Bulletin of Uzhgorod University. – 2014. – Resource access mode: http://www.visnyk-ekon-old.uzhnu.edu.ua/images/pubs/43/43_46.pdf.
8. Official site of the State Statistics Service of Ukraine [Electronic resource] // 1998-2018 – Mode of access to the resource: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html.
9. Fedorishina O. Problems of Ukraine's integration into the European Union [Electronic resource] / O. Fedorishin // Effective economy. – 2012. – Mode of access to the resource: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1103>.
10. Levytska V.V. Integration of Ukraine into the EU: problems and prospects [Electronic resource] / V.V. Levitskaya, O.V. Smaglo // SOPHUS. – 2015. – Mode of access to the resource: http://sophus.at.ua/publ/2015_10_30_kampodilsk/section_section_3_2015_10_30/integracija_ukrajini_do_es_problemi_ta_perspektivi/104-1-0-1577.
11. Brexit: UK officially on its way out of the European Union [Електронний ресурс] // BBC. – 2017. – March 29. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/newsround/39257799>
12. EU Referendum: Results [Електронний ресурс] // BBC. – Режим доступу: http://www.bbc.com/news/politics/eu_referendum/results
13. Brexit plan published in government White Paper [Електронний ресурс] // BBC. – 2017. – February 2. – Режим доступу: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-38836906>
14. These countries could be next now that Britain has left the E.U. [Електронний ресурс] / Rick Noack // WorldViews. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/06/23/these-countries-could-be-next-if-britain-leaves-the-e-u/?noredirect=on&utm_term=.5af6200f85a9

References:

1. Steblyanko I.O. Eurointegration aspirations of Ukraine: problems and (social) perspectives [Electronic resource] / I.O. Steblyanko // Bulletin of the University of Dnipropetrovsk. Series: "The world economy and international economic relations". Issue 6 – 2014. – Resource access mode: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKewifXgk6DfAhXHp4sKHahUCiUQFjABegQICBAC&url=http%3A%2F%2Fwww.irbis-nbuv.gov.ua>
2. Pankova A. Yu. Topical Issues Concerning the Integration of Ukraine into the Euro-Union [Electronic Resource] / A. Yu. Pankova // Economic Space. – 2016. – Resource access mode: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/ecpros_2016_115_5.pdf.
3. What is the European Union (EU)? [Electronic resource] // Official site of Rivne city council and its executive committee. – 2015. – Resource access mode: http://www.city-adm.rv.ua/RivnePortal/ukr/Europe_Day_What_is_the_EU.aspx.

Morozova I.V.

Student,
Education and Research Institute of Economics,
Taxation and Customs Affairs,
National University of the State Fiscal Service of Ukraine

Nazarov M.I.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of International Economics,
National University of the State Fiscal Service of Ukraine

FEEDBACK OF EURO INTEGRATION: MEMBER COUNTRIES AND UKRAINE

Integration into Europe and future membership in the EU have long become the priority of the foreign policy of the Ukrainian state. A lot of works are devoted to the positive provisions of Ukraine's accession to the EU, however, as a rule, scientists almost do not consider the negative consequences of joining the EU. This will be the subject of our study.

We analysed the main problems and risks of Ukraine's accession to the European Union. It has been determined that they include: pressure on power; political risks; uncertainty about Ukraine's place in the EU development strategy; the deterioration of relations with the Commonwealth of Independent States; loss of competitiveness of certain industries; possible transfer of harmful industries to Ukraine; use of Ukraine as a raw material appendix; use of Ukraine as a cheap labour force; the complexity of transition to the European level of prices; the introduction of a single currency – the euro; growth of foreign investment in the domestic economy; the Ukrainian legislation is not prepared for European standards.

Also, the main reasons for planning the exit of countries from the EU were investigated, which concluded that the European Union today is not different from its stability. The UK's exit from the EU can lead to a phenomenon like a "domino effect," when countries start one-on-one leave the group.

In our opinion, Ukraine should not consider the EU as the only potential partner to solve all existing problems in the country. Ukrainian authorities must anticipate all possible consequences and risks by taking one or another decision and look for an alternative, as Ukraine has the necessary foundation not only for economic growth but also for economic and social prosperity. This is a country with huge potential, which has all the necessary resources (human, technological, industrial, natural), which only has to learn to use rationally.